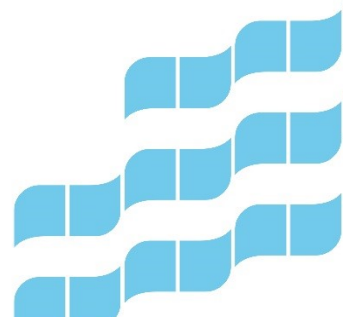

**Tampereen seudun työväenopiston
tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
2023–2025**

Ihmistenvälinen opistoyhteisö syntyy yhteisessä arjessa

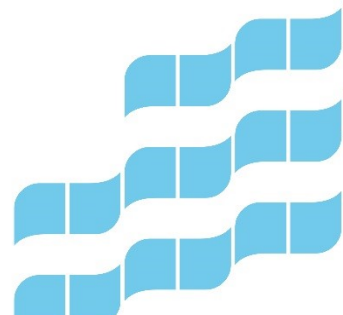
Kansalaisopisto on alusta lähtien, yli 120-vuotisen taipaleensa, ajan ollut yhteisö, jonka opintoryhmiin on kokoontunut taustoiltaan ja kokemuksiltaan hyvin moninaisia ihmisiä. Opistojen historiikit kertovat tarinoita, joiden mukaan opiston kursseilla osallistujien titteleillä ei ole ollut väliä. Tärkeintä on ollut yhteinen kiinnostus ja intressi saman harrastuksen tai opiskelun äärelle.

Edelleen vapaan sivistystyön ja kansalaisopistotoiminnan tarkoitus on olla kaikille avointa toimintaa. Maailma ja opistojenkin toimintaympäristö on kuitenkin hurjasti muuttunut ja moninaistunut. Muutos on niin nopeaa ja valtaisa, että monet asiat ovat saaneet ihmisen eliniän aikana aivan uusia merkityksiä ja käsitteitä. Käsitteet eriarvoisuudesta ja tasaveroisuudesta ovat ymmärrettävästi olleet myös sukupolvisia. Globaalisuus ja kansainvälisyys ovat 'pienentäneet maailmaa' ja tuoneet samalla aiemmin vieraat ja kaukaiset asiat, ilmiöt ja ihmiset entistä lähemmäksi jokaista ihmistä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia, minkä vuoksi muuttuvassa maailmassa on näiden asioiden turvaamiseksi tarvittu kansainvälistä ja kansallista sääntelyä sekä sopimuksia. Niinpä myös kaikilta oppilaitoksilta edellytetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat, joiden tavoitteena on turvata kaikkien yhdenvertainen kohtelu ja yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella erilaisista lähtökohdistaan riippumatta sekä estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla.

Edessäsi on nyt Tampereen seudun työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on kattava tietopaketti muun muassa toimenpiteistä, joilla työväenopisto pyrkii edistämään opiskelijoidensa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan. Tutustumalla suunnitelmaan otat osaltasi vastuuta siitä ilmapiiristä ja yhteisymmärryksestä, mitä opistoyhteisöön kuulumiselta edellytetään ja samalla myös kitket yhteisöstämme tietämättömyyttä ja välinpitämättömyyttä.

Suunnitelma itsessään ei tee elämästä tasa-arvoisempaa tai yhdenvertaisempaa, vaan tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi ympäristö syntyy arjessa ja yhteisössä kaikkien tekojen, kohtaamisten, ajatusten ja arvojen sekä sujuvan yhteistyön – yhdessä tekemisen – kautta. Suunnitelma ja sen sisältämä tieto sekä sen lisäämä ymmärrys erilaisuudesta ja moninaisuudesta toivottavasti vaikuttavat myös jokaisen yhteisön jäsenen

asenteisiin siten, että kaikenlainen huomaavaisuus, suvaitsevaisuus ja ihmisyyys vahvistuvat opistossamme. Muistammehan, että yksi Tampereen seudun työväenopiston keskeisistä arvoista on ihmistenvälisyys. Siinä on kyse mahdollisuudesta kuulua yhteisöön, tulla siinä hyväksytyksi omana itsenään, toteuttaa itseään sekä saada muilta ihmisiltä ymmärrystä ja tunnustusta. Näistä syntyy kokemus elämän merkityksellisyydestä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö ei ole helppoa, eikä tasaveroisempi yhteisö synny ohjeilla tai käskemällä. Se syntyy luottamuksen, avoimen keskustelun ja yhdessä toimimisen tuloksena. Tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti kohdelluksi tuleminen on toisaalta myös jokaisen henkilökohtainen kokemus.

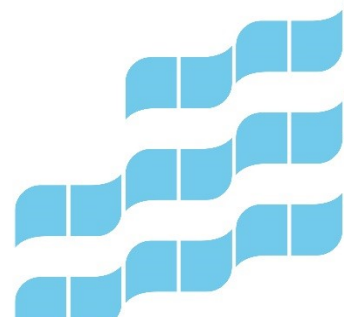
Omaehtoisuutta vaativassa yhteiskunnassa saattaa helposti unohtua, että toisten tarpeiden tai erilaisuuden huomioon ottaminen on edellytys yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Siksi jatkuva avoin keskustelu, kysyminen ja käytäntöjen tarkkailu sekä omista kokemuksista kiihkoton kertominen ovat paras tae paremmalle ymmärrykselle. Työväenopistossa jokaisen, niin opettajan, opiskelijan kuin koko henkilökunnan ja johdon, vastuulla on osaltaan pitää yllä yhdenvertaisuutta, tasa-arvoisuutta ja suvaitsevaisuutta tukevaa ilmapiiriä, keskustelua sekä toimintatapoja. Ota siis puheeksi, jos jokin asia loukkaa, on myös mahdollista, että toinen ihminen ei välttämättä tiedosta itse loukkaavansa.

Olennaista entistä tasa-arvoisemman ja yhdenveroisemman opistoyhteisön toteutumiselle on yhteinen tahotila siitä, että meillä ei saa ketään tietoisesti eikä millään syyllä syrjiä tai asettaa eriarvoiseen asemaan. Lämpimät kiitokset kaikille tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyihin vastanneille ja sen työstämiseen osallistuneille. Saimme korvaamatonta tietoa opistoyhteisömme tämän hetken tilasta ja toiveista entistäkin paremman, oikeudenmukaisen ja toisia kunnioittavan opistoyhteisön aikaansaamiseksi.

Maija-Liisa Gröhn

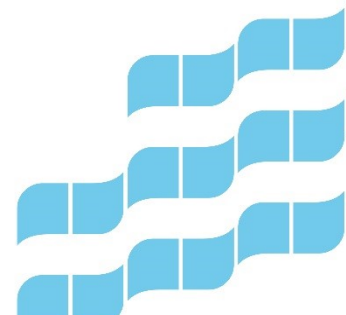
rehtori, Tampereen seudun työväenopisto

Tampereen seudun työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on hyväksytty Tampereella 22.3.2023.

Sisällysluettelo

Johdanto.....	5
1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain velvoitteet	7
1.1. Tasa-arvolaki 5 a § (30.12.2014/1329)	7
1.2. Yhdenvertaisuuslaki 6 § (30.12.2014/1325).....	8
1.3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskäsitteiden määrittelyä	8
2. Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö	10
2.1. Nykytilan kartoitus	10
2.2. Opiskelijakyselyt.....	10
2.3. Aikuisopiskelijoille suunnattuun kyselyyn vastanneiden taustatietoja.....	11
3. Tampereen seudun työväenopiston järjestämät kurssit ja tilaisuudet.....	13
4. Tampereen seudun työväenopiston tilojen esteettömyys ja saavutettavuus	18
5. Työväenopiston toiminnan yhdenvertaisuus.....	20
5.1. Työväenopiston toiminnan saavutettavuuden ja esteettömyyden toteutuminen.....	23
5.2. Positiivinen erityiskohtelu työväenopistossa	26
6. Työväenopiston saavutettavuus julkaistavissa tiedotteissa, materiaaleissa ja digitaalisessa ympäristössä ...	28
6.1. Sähköisesti julkaistavien materiaalien esteettömyys.....	28
7. Työväenopiston toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytila sekä kehittäminen	31
7.1. Toimenpiteet kehittämiskohteisiin vuosina 2023–2025	33
7.1.1. Ilmoittautumiskäytänteet ja opintoneuvonta.....	33
7.1.2. Opetustiloihin liittyvä kehittäminen	35
7.1.3. Opetukseen liittyvä kehittäminen.....	36
7.1.4. Henkilöstön koulutus	38
7.1.5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen.....	38
Lähteet	39
Liitteet	41

Johdanto

Tampereen seudun työväenopisto on monimuotoinen oppimisympäristö, jossa opiskelee toimintakyvyltään ja taustoiltaan eri-ikäisiä ja erilaisia ihmisiä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma koskee Tampereen seudun työväenopiston toimintaa ja toimenpiteitä, joilla työväenopisto pyrkii edistämään opiskelijoidensa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan. Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on huomioitu voimassa olevat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait sekä Tampereen kaupungin toiminnalliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat 2021–2022 ja 2023–2025. Tampereen kaupunki on Tekemisen kaupunki 2030 -strategiassaan sitoutunut muun muassa työskentelemään syrjimättömyyden puolesta. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on se, että kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet opiskella erilaisista lähtökohdistaan riippumatta.

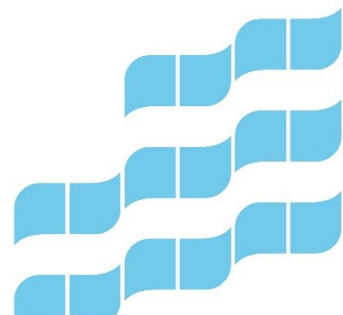
Tasa-arvolain mukaan¹ oppilaitos laatii tasa-arvosuunnitelman yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Sen mukaan *erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen*. Suunnitelman laatimisen avuksi työväenopiston opiskelijoille on järjestetty tasa-arvoa ja yhdenvertaisuuden nykytilannetta koskevia kyselyitä.

Yhdenvertaisuuslain mukaan² oppilaitoksella on oltava suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja sen arvioimiseksi. Oppilaitoksen on varattava opiskelijoille mahdollisuus tulla kuulluksi edistämistoimenpiteistä. Opetushallituksen ohjeiden mukaan³ toimenpiteiden on oltava tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia niin, että oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet otetaan huomioon. Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata

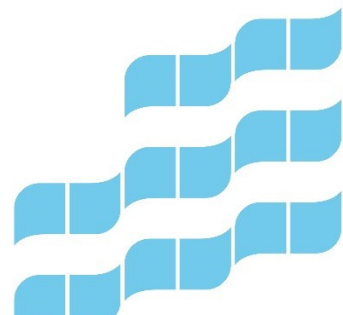
¹ Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (1329/2014) 5 a §

² <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325> 6 §

³ <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa>

yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla, kuten esimerkiksi iän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vammaisuuden, poliittisen suuntautumisen tai muun henkilökohtaisen asian tai ominaisuuden perusteella.

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain velvoitteet

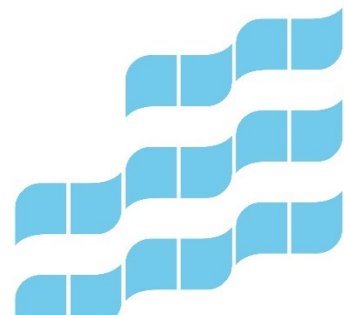
Suomessa laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) tuli voimaan vuoden 1987 alussa. Vastaavasti yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) ja tasa-arvolain muutokset tulivat voimaan 1.1.2015. Tasa-arvolain tarkoitus on naisten ja miesten välisen tasa-arvon parantaminen, sukupuoleen perustuvan syrjinnän estäminen ja naisten aseman parantaminen erityisesti työelämässä. Se edellyttää, että miehille ja naisille järjestetään samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Laki on velvoittanut osaa oppilaitoksista toiminnallisen tasa-arvosuunnitelman laadintaan jo vuodesta 2005. Tasa-arvolaisissa syrjintäperusteet ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on turvata yhdenvertainen kohtelu ja estää syrjintä kaikenlaisilla perusteilla. Yhdenvertaisuuslaissa syrjintäperusteet ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, politiikka, ay-toiminta, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen ja muu henkilöön liittyvä syy. Lait ovat toisiaan täydentäviä.

1.1. Tasa-arvolaki 5 a § (30.12.2014/1329)

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoskohtaisesti laaditaan tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää: 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta; 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi ja 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Erityistä huomiota tulee kiinnittää opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

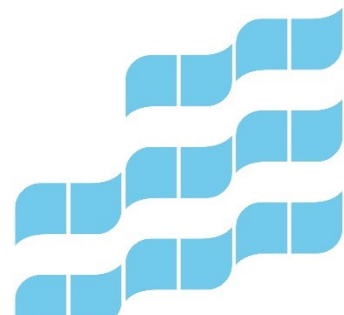
Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvon- ja yhdenvertaisuuden toteutumista valvovat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaltuutettu, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslautakunta, oman työpaikan luottamusmies sekä tarvittaessa oikeusinstanssit.

1.2. Yhdenvertaisuuslaki 6 § (30.12.2014/1325)

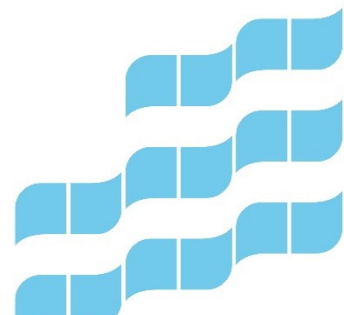
Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava opiskelijoille mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä. Kummankin suunnitelman tarkoitus on edistää oppilaitoksissa tehtävää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä. Suunnitelmat voivat olla erillisiä asiakirjoja tai molempien suunnitelmien yhdistelmä tai sisältyä johonkin muuhun asiakirjaan, esimerkiksi opetussuunnitelmaan.

1.3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskäsitteiden määrittelyä

Tampereen seudun ammattiopisto Tredun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa 2021–2023 tasa-arvolla tarkoitetaan sukupuoleen ja sukupuolen ilmaisuun perustuvan sekä naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistämistä. Vastaavasti *muodollisella tasa-arvolla* tarkoitetaan naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja niiden takaamista. *Tosiasiallisesta tasa-arvosta* on kyse silloin, kun käytännön toteutuksessa eriarvoisuus tunnustetaan ja heikommassa asemassa olevia tuetaan erilaisilla toimilla.

Tampereen kaupungin toiminnallisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien 2021–2022 ja 2023–2025 mukaan yhdenvertaisuudella tarkoitetaan kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan, vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta toiminnastaan, ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. *Muodollisella yhdenvertaisuudella* tarkoitetaan sitä, että samanlaisessa tapauksessa ihmisiä kohdellaan samalla tavoin. *Tosiasiallinen yhdenvertaisuus* edellyttää, että syrjintään perustuva eriarvoisuutta poistetaan aktiivisesti.

2. Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö

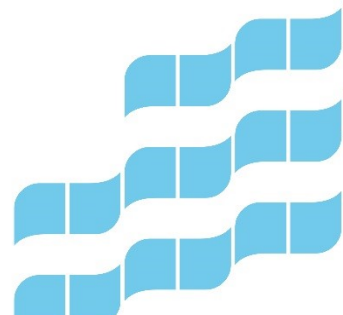
Tampereen seudun työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma pohjautuu Tampereen kaupungin toiminnallisiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin 2021–2022 ja 2023–2025. Suunnitelmissa määritellään kaupungin eettiset toimintaperiaatteet, joiden mukaan kaupunki toimii avoimesti ja läpinäkyvästi sekä edistää toiminnassaan oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi kaupungissa käytäytään kunnioittavasti ja pidetään huolta toisistamme sekä noudatetaan hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteita.

2.1. Nykytilan kartoitus

Työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä on koordinoanut henkilökunnasta valittu työryhmä, joka aloitti nykyisen suunnitelmatyön vuoden 2022 alussa. Pienryhmä on kokoontunut noin kerran kuukaudessa. Suunnitelman laatimiseksi opiskelijoille toteutettiin kaksi kyselyä, joiden vastausaika sijoittui vuoden 2022 syyslukukauden loppuun. Suunnitelmaan liittyen työväenopiston opetustiloista tehtiin myös esteettömyyskartoitukset syksyn 2022 aikana. Sampolassa ja Sara Hildén -akatemiassa sijaitsevilla opetustiloissa tehtiin myös omat esteettömyyskartoitukset. Ylöjärven opetustilat puolestaan sijaitsevat pääasiassa kaupungin omistamissa tiloissa, kuten Koulutuskeskus Valossa, kouluilla, päiväkodeissa, liikuntahallilla ja kirjastossa, ja näiden tilojen esteettömyyskartoitukset sisältävät myös työväenopiston opetustilat, minkä vuoksi niistä ei tehty erillisiä kartoituksia.

2.2. Opiskelijakyselyt

Opiskelijakyselyt suunnattiin alle 18-vuotiaille lapsille ja nuorille sekä yli 18-vuotiaille aikuisopiskelijoille. Kyselyihin oli mahdollista vastata sekä sähköisesti että työväenopiston toimistoista saatavilla paperilomakkeilla. Lapsille ja nuorille suunnattuun kyselyyn vastasi vain

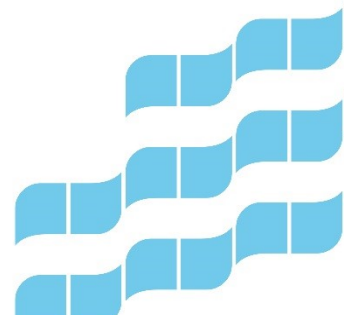
muutama opiskelija, mutta aikuisopiskelijoille suunnattuun kyselyyn vastasi määräaikaan mennessä 399 henkilöä. Koska kyselyyn ei sisällynyt niin sanottuja pakollisia kysymyksiä, osa vastaajista oli vastannut vain osaan kyselyn kysymyksistä. Osassa kysymyksissä opiskelijalla oli mahdollisuus valita yhden vaihtoehdon sijaan useita vaihtoehtoja.

Kuva 1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyyn vastasi eniten 66–75-vuotiaat. Kysely toteutettiin verkossa. Kuva on otettu huhtikuussa 2022 Sampolassa järjestetyllä vanhojen käsialojen kurssilla.

2.3. Aikuisopiskelijoille suunnattuun kyselyyn vastanneiden taustatietoja

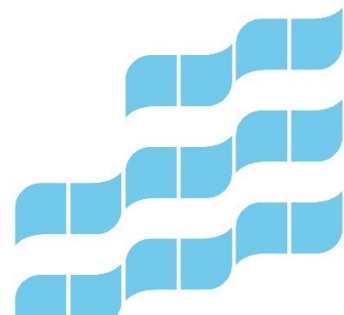
Kyselyyn vastanneista naisia oli 74 % (294 hlöä) ja miehiä 24 % (94 hlöä). Vaihtoehdon *muu, ei halunnut määritellä tai halunnut kertoa* oli valinnut yhteensä kahdeksan henkilöä. Kysely saavutti hyvin eri-ikäisiä opiskelijoita. Eniten vastaajia oli 66–75-vuotiaiden ikäryhmässä (taulukko 1).

Ikä	Vastaukset	%
16–20 vuotta	3	0.8%
21–25 vuotta	3	0.8%
26–30 vuotta	5	1.3%
31–35 vuotta	6	1.5%
36–40 vuotta	18	4.6%
41–45 vuotta	22	5.7%
46–50 vuotta	25	6.4%
51–55 vuotta	16	4.1%
56–60 vuotta	34	8.7%
61–65 vuotta	51	13.1%
66–75 vuotta	151	38.8%
yli 75 vuotta	55	14.1%

Taulukko 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Kyselyyn vastasi yhteensä 399 henkilöä. Vastanneista henkilöistä opiskeli tai oli käynyt työväenopiston tapahtumissa Tampereella 79 %, Ylöjärvellä 19 % ja opiskellut verkossa 7 %. Tampereen seudun työväenopistossa opiskelee myös laajemmin Tampereen seudulta tulevia opiskelijoita, joista kyselyyn vastasi opiskelijoita Nokialta ja Orivedeltä.

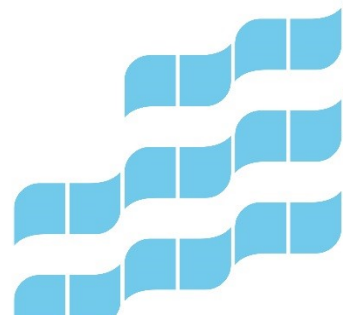

3. Tampereen seudun työväenopiston järjestämät kurssit ja tilaisuudet

Tampereen seudun työväenopisto järjestää vuosittain noin 1 700 kurssia ja noin 40 000 opetustuntia. Työväenopisto järjestää kurssitoiminnan lisäksi ajankohtaisia yleisluentoja, seminaareja ja hankekoulutuksia. Tässä yhteydessä kurssille osallistuminen tarkoittaa eri pituisia lähi- ja etäopetuksena toteutettavia kursseja. Tilaisuuksilla tarkoitetaan muun muassa yleisöluentoja, musiikki- ja teatteriesityksiä ja muita tilaisuuksia, joihin ei ole ennakkoilmoittautumisia.

Jokaisella on oikeus osallistua työväenopiston toimintaan ilman, että joutuu kohtamaan syrjintää iän, sukupuolen, sukupuolen ilmaisun, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

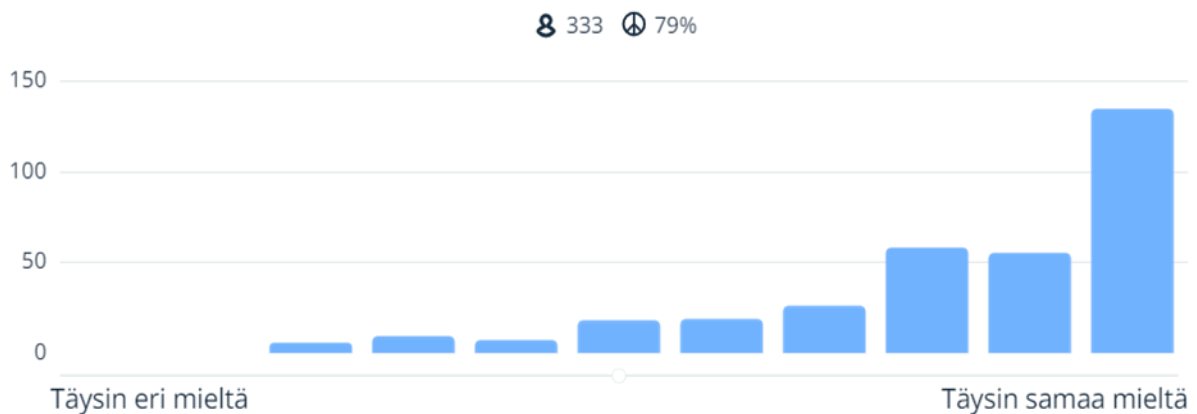
Kyselyssä tiedusteltiin opiskelijoilta, olivatko he löytäneet itselleen riittävästi työväenopiston kurssitarjonnasta tieto- ja taitotasoltaan soveltuvia kursseja. Vastausten mukaan pääosa työväenopiston opiskelijoista koki löytäneensä itselleen sopivia kursseja (kuvio 1). Asteikon vaihtoehdot olivat 1–5: 1 = Hyvin vähän minulle sopivia kursseja (0–24 %), 2 = Jonkun verran minulle sopivia kursseja (25–49 %), 3 = En osaa sanoa (50 %), 4 = Melko paljon minulle sopivia kursseja (51–74 %), 5 = Paljon minulle sopivia kursseja (75–100 %).

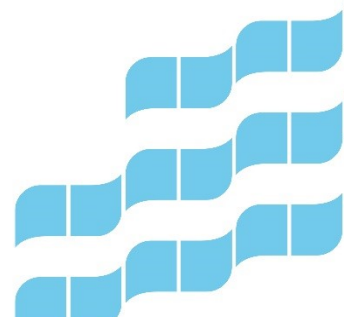

Kuvio 1. Työväenopiston opiskelijoille sopivien kurssien riittävyys.

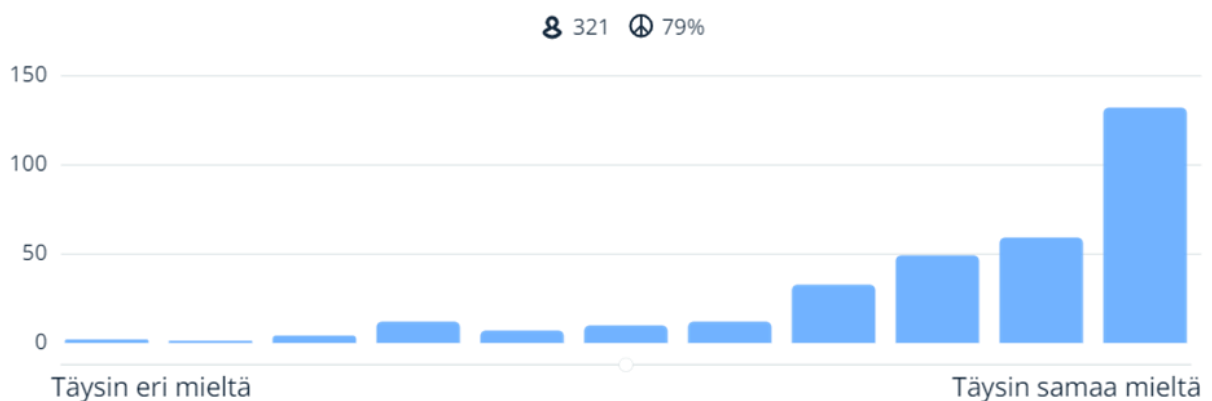
Vastaajista 86 % oli sitä mieltä, että työväenopistosta on löytynyt itselle melko paljon tai paljon sopivia kurseja. Kyselyssä tiedusteltiin myös opiskelijoiden näkemyksiä siitä, kokevatko he olevansa työväenopiston kursseilla tasavertaisessa asemassa. Vaihtoehdot olivat asteikolla 1–5: 1 = Täysin eri mieltä (0–24 %), 2 = Jokseenkin eri mieltä (25–49 %), 3 = En osaa sanoa. 4 = Jokseenkin samaa mieltä (50 %), 5 = Täysin samaa mieltä (75–100 %).

Kuvio 2. Työväenopistossa kaikki ovat tasavertaisessa asemassa -kysymyksen vastausjakauma.

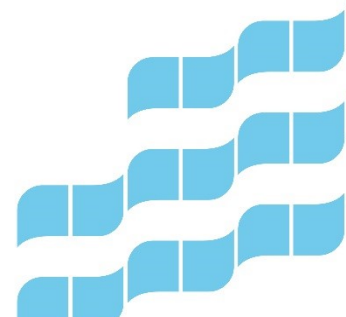

Vastaajista 93 % oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että työväenopistossa opiskelevat ja tapahtumiin osallistujat ovat tasavertaisessa asemassa (kuviot 2). Vastaavasti työväenopiston keräämässä vuoden 2022 asiakaspalautteessa väitteeseen “opiskelijoilta kohdellaan tasapuolisesti” vastasi 2 634 opiskelijaa, joista 98,7 % valitsi vaihtoehdon melko ja täysin samaa mieltä. Vastaajista melko tai täysin eri mieltä valitsi 1,3 % vastaajista. Avovastauksissa tuli esille se, että kokemus eriarvoisuudesta pohjautui muun muassa perusasioiden kertaamatta jättämiseen kurssilla. Osa opiskelijoista koki, että aloittaessaan kurssin kesken lukuvuoden perusasioita ei kerrattu riittävästi, koska kurssin muut ryhmäläiset olivat aloittaneet opinnot aikaisemmin. Avovastauksissa tuli esille myös nuoren opiskelijan kokemus eriarvoisuudesta vanhempiin opiskelijoihin verrattuna. Hänen mukaansa tämä näkyi muun muassa siinä, että kurssilla istumapaikat määrittyivät vanhempien opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Kuvio 3. Työväenopiston toiminta on suunnattu kaikille tasapuolisesti -väittämän vastausjakauma.

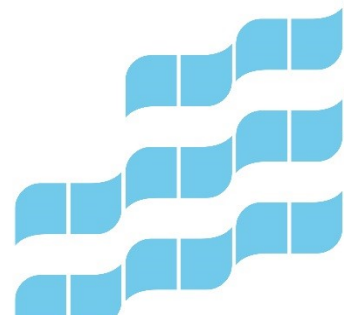
Vastaajista 92 % oli sitä mieltä, että työväenopiston toiminta on suunnattu kaikille tasapuolisesti (kuviot 3). Kyselyssä kartoitettiin myös opiskelijoiden kokemuksia siitä, kokevatko he olevansa tervetulleita työväenopiston kursseille ja tapahtumiin. Vastaajista 97,5 % totesi olevansa jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että he ovat tervetulleita työväenopiston toimintaan.

Edellisten lisäksi kurssien opiskelijoiden ikäjakaumasta ja sukupuolesta johtuen muutamat opiskelijat olivat kokeneet epäasiallista kohtelua. Heidän mukaansa joissakin tilanteissa on ollut vaikea löytää paikkaansa ryhmässä tai olla oma itsensä. Vastauksissa nousi esiin myös se, että esimerkiksi miesvaltaisessa ryhmässä on tullut naisoletettuna kohdelluksi voimakkaasti sukupuolen kautta. Epäasiallisuuteen liittyviä kokemuksia on aiheuttanut joillekin opiskelijoille myös muiden opiskelijoiden tietämättömyys heidän erilaisuudestaan liittyen esimerkiksi muunsukupuolisuuteen tai neuropsykiatrisiin haasteisiin.

Kuva 2. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyyn vastanneista 86 % koki löytäneensä melko paljon tai paljon itselleen sopivia kursseja. Kuva on otettu huhtikuussa 2022 Sampolan akvarellikurssilla.

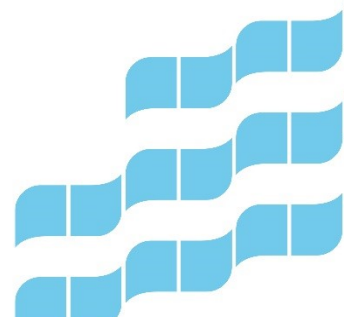

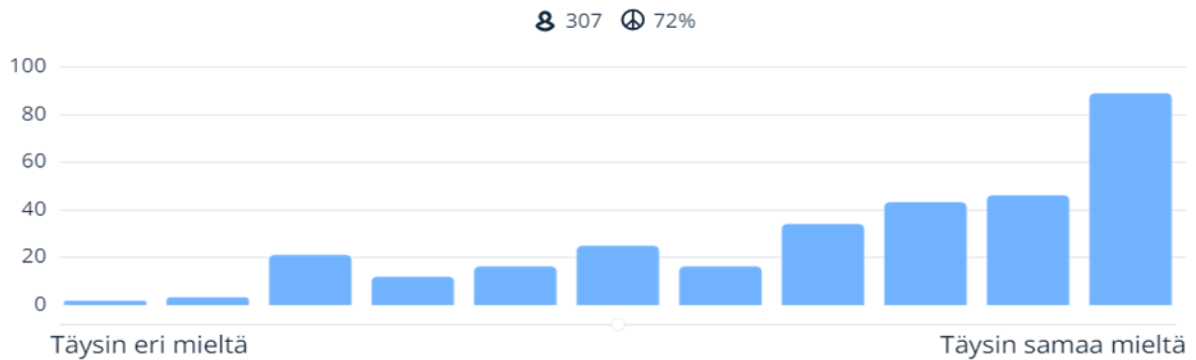
4. Tampereen seudun työväenopiston tilojen esteettömyys ja saavutettavuus

Työväenopisto järjestää kurssitoimintaa sekä Tampereella että Ylöjärvellä yli 70 opetuspaikassa. Tampereella pääosa opetuksesta toteutetaan Sampolassa ja Sara Hildén -akatemiassa sekä kaupunginosien kouluissa ja päiväkodeissa. Ylöjärvellä opetusta toteutetaan Koulutuskeskus Valon, liikuntahallin, päiväkotien ja koulujen lisäksi Viljakkalan ja Kurun alueella.

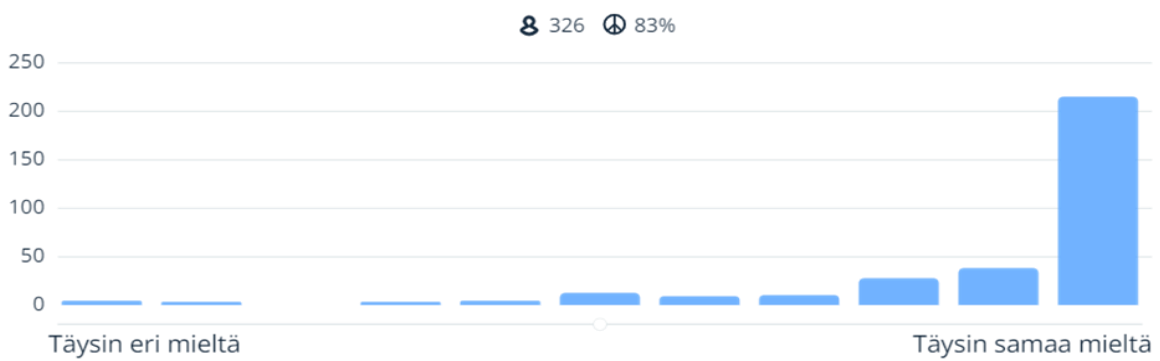
Kyselyissä kerättiin opiskelijoiden kokemuksia työväenopiston tilojen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. Kyselyissä selvitettiin myös *sosiaaliseen saavutettavuuteen* liittyviä asioita, kuten muun muassa *avoimen ilmapiirin ja turvallisen tilan* periaatteita. Turvallinen tila tarkoittaa sitä, että jokaisella opiskelijalla on vapaus olla sellainen kuin on ilman, että joutuu häirinnän tai syrjinnän kohteeksi. Turvallisen tilan periaatteilla ja toimintatavoilla pyritään luomaan toisia kunnioittava ja avoin ilmapiiri, jossa jokainen opiskelija kokisi olonsa turvalliseksi. Sara Hildén -akatemia on julkaissut turvallisen tilan periaatteet (ks. liite 1).

Opetustilojen esteettömyys tarkoittaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön toteutumista niin, että jokainen opiskelija voi ominaisuuksistaan huolimatta toimia yhdenvertaisesti muiden opiskelijoiden kanssa. Opiskelijoilta kysyttiin, ovatko työväenopiston tilat esteettömiä ja saavutettavia. Vaihtoehdot olivat asteikolla 1–5: 1 = Täysin eri mieltä (0–24 %), 2 = Jokseenkin eri mieltä (25–49 %), 3 = En osaa sanoa. 4 = Jokseenkin samaa mieltä (50 %), 5 = Täysin samaa mieltä (75–100 %).

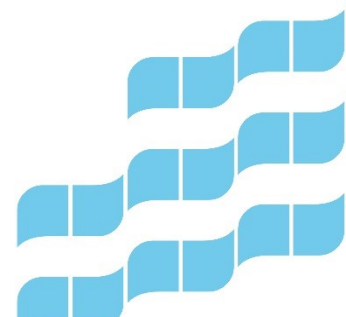

Kuvio 6. Työväenopiston tilojen esteettömyys.

Kuvio 7. Työväenopiston tilojen saavutettavuus.

Kyselyssä esteettömyyden ja saavutettavuuden esteiksi mainittiin muun muassa kodin ja kurssipaikan välinen pitkä etäisyys sekä hissien puuttuminen opetustilan läheisyydestä. Edellisten lisäksi muutamalla opiskelijalla opetustilaan pääsyä hankaloitti jyrkät portaat. Sampolassa rollaattoria tai pyörätuolia liikkumiseen hyödyntävälle opiskelijalle painavien ulko-ovien avaaminen sekä Sampolan läheisyydessä olevien parkkipaikkojen vähäisyys tuottivat haasteita opetustilaan pääsemisessä.

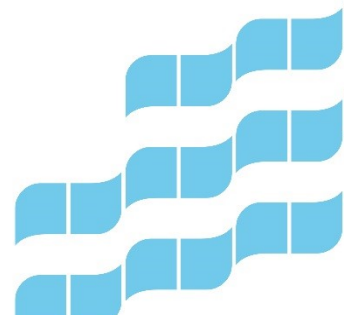

5. Työväenopiston toiminnan yhdenvertaisuus

Häirintä on henkilön ihmisarvon tarkoituksellista loukkaamista kiellettyihin syrjäperusteisiin liittyen siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Häirintä voi olla myös seksuaalista. Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Kyselyssä tiedusteltiin, olivatko opiskelijat kohdanneet häirintää viimeisen vuoden aikana. Vastaajista 324 henkilöä (99 %) vastasi, etteivät he olleet kokeneet häirintää kurssien tai tapahtumien aikana. Kyselyn mukaan 320 henkilöä (98 %) ei ollut havainnut myöskään muihin henkilöihin kohdistuvaa häirintää.

Syrjintää on se, jos henkilöä tai ryhmää kohdellaan eri tavoin kuin muita jonkin ominaisuuden perusteella ilman, että kohtelulle on hyväksytty oikeutus, kuten esimerkiksi ikäraja äänestettäessä. Lain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, sukupuolen, sukupuolen ilmaisun, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä voi olla tahallista tai tahatonta. Taulukoissa 2 ja 3 on vastaajien vastausjakaumat syrjintää koskeviin kysymyksiin.

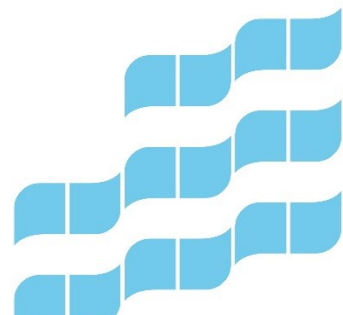
Oletko kohdannut itseesi kohdistuvaa syrijintää Tampereen seudun työväenopiston toiminnassa viimeisen vuoden aikana?		
	Vastaukset	%
Kyllä	6	1.8 %
Ei	313	96.0 %
En osaa sanoa.	7	2.1 %

Taulukko 2. Itseen kohdistuva syrjintä.

Oletko havainnut johonkin muuhun henkilöön kohdistuvaa syrijintää työväenopistolla viimeisen vuoden aikana?		
	Vastaukset	%
Kyllä	7	2.2 %
Ei	309	95.1 %
En osaa sanoa.	9	2.8 %

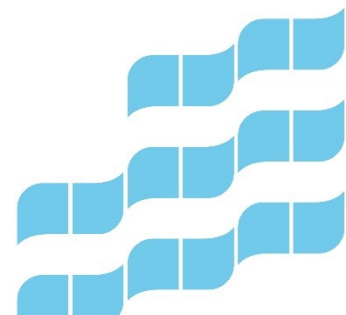
Taulukko 3. Toiseen henkilöön kohdistuva syrjintä.

Muutama opiskelija oli kokenut, että työväenopisto syrjii ihmisiä, joiden tietotekniset taidot eivät ole täysin samalla tasolla kuin muiden opiskelijoiden. Tämä näkyi heidän mukaansa muun muassa tiedottamisessa ja asiakaspalvelussa, joissa ei oteta tarpeeksi huomioon opiskelijoita, jotka eivät käytä tietokonetta.

Millä perusteella koet olevasi altis syrjinnälle?	Vastaukset	%
Ikä	24	54.5 %
Sukupuoli tai sen ilmaisu	8	18.2 %
Seksuaalinen suuntautuminen	5	11.4 %
Etninen tai kulttuurinen tausta	3	6.8 %
Kansalaisuus	0	0.0 %
Kieli	2	4.5 %
Uskonto, vakaumus tai arvomaailma	3	6.8 %
Mielipide	1	2.3 %
Poliittinen toiminta, ay-toiminta	1	2.3 %
Perhesuhteet	1	2.3 %
Vammaisuus	7	15.9 %
Terveystila	9	20.5 %
Joku muu, mikä?	4	9.1 % (ylipaino, digitaidot, perinteisten arvojen kunnioittaminen)

Taulukko 4. Opiskelijoiden kokemus tekijöistä, joiden aiheuttavat alttiutta syrjinnälle.

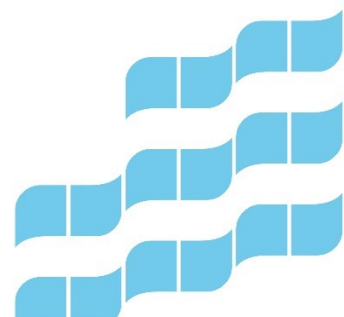
Ikäihmisten vastauksissa nousi esille parkkipaikkojen vähyys, joka yhtenä tekijänä esti tai hankaloitti pääsyä kurssille. Lisäksi kurssilla tarvittavien tavaroiden kantaminen pitkiä välimatkoja tai käytäviä pitkin oli koettu haasteelliseksi. Osa vastaajista koki, että työväenopiston tiedottaminen syrjii sellaisia opiskelijoilta, jotka eivät käytä sähköisiä tiedotuskanavia, kuten sosiaalista mediaa. Osa vastaajista koki, että omien mielipiteiden tai mieltymysten ilmaisu ja perinteisten arvojen kunnioittaminen kurseilla aiheuttivat joukkoon kuulumattomuuden tunteita. Vastauksissa tuli esille myös ulkonäköön liittyvien tekijöiden merkitys syrjinnän kokemukseen.

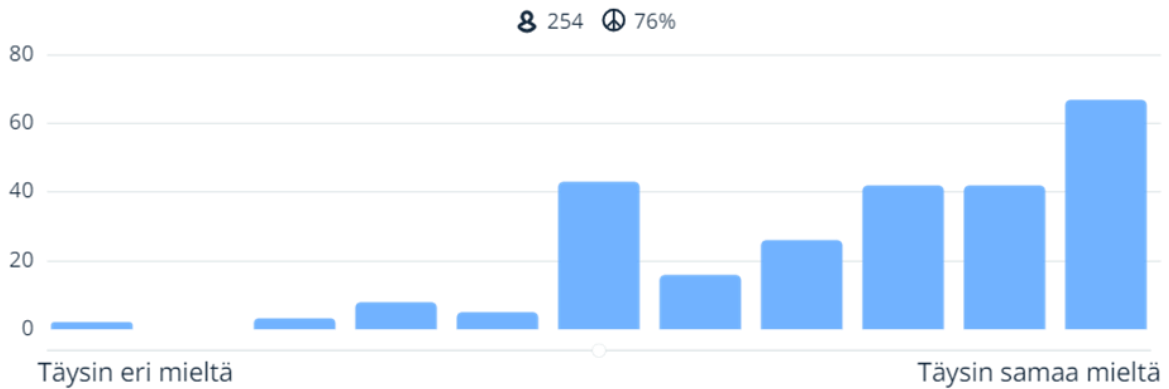
5.1. Työväenopiston toiminnan saavutettavuuden ja esteettömyyden toteutuminen

Kyselyssä tiedusteltiin myös opiskelijoiden kokemuksia erilaisten oppimistapojen huomioinnista kurseilla, palvelujen tasavertaisuutta sekä palautteen antamisen mahdollisuutta. Edellisten lisäksi tiedusteltiin kurseja koskevan viestinnän, neuvonnan ja ohjauksen avoimuutta sekä niiden saavutettavuutta. Vaihtoehdot olivat asteikolla 1–5: 1 = Täysin eri mieltä (0–24 %), 2 = Jokseenkin eri mieltä (25–49 %), 3 = En osaa sanoa. 4 = Jokseenkin samaa mieltä (50 %), 5 = Täysin samaa mieltä (75–100 %).

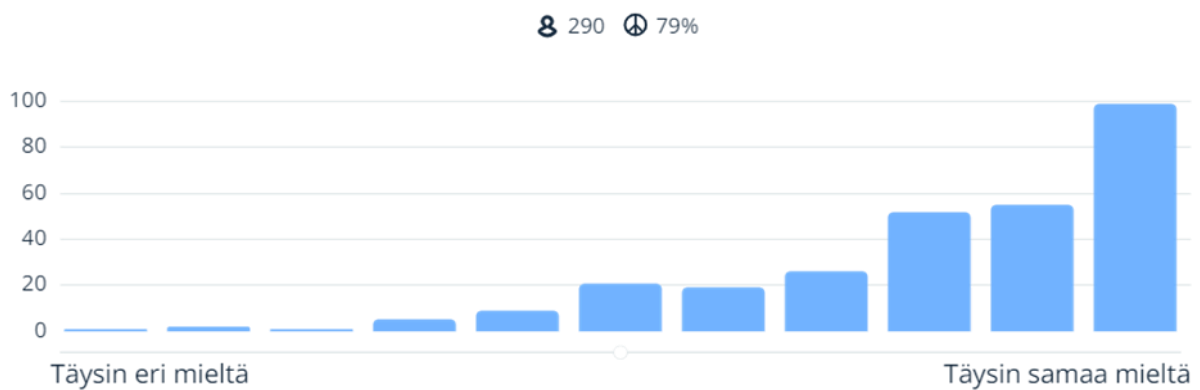

Kuvio 8. Työväenopisto ottaa huomioon erilaiset oppimistavat.

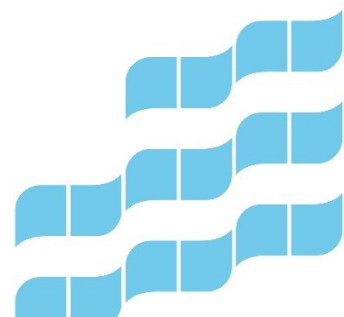

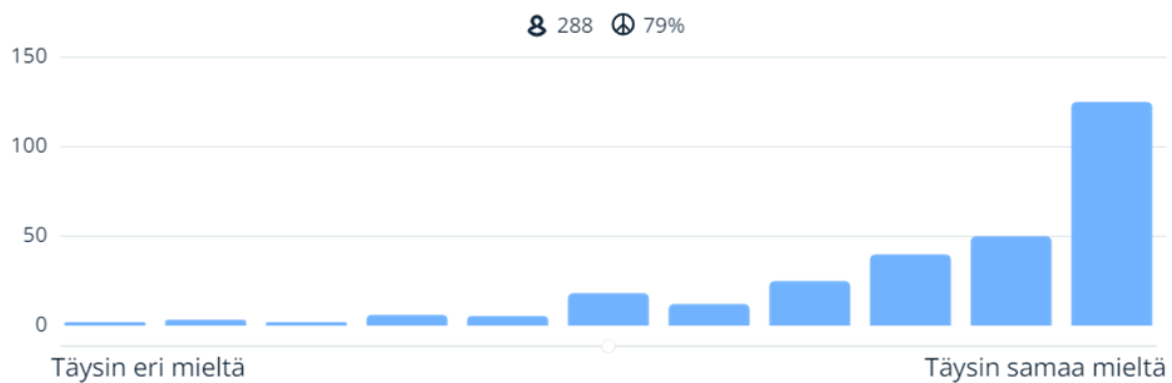

Kuvio 9. Sitoutuminen saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseen näkyy työväenopiston toiminnassa.

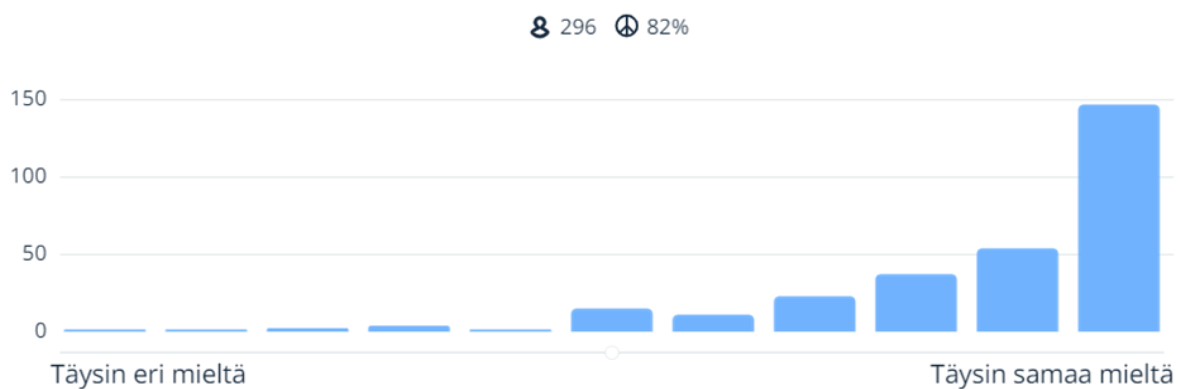

Kuvio 10. Työväenopiston viestintä on avointa ja se tavoittaa kaikki opiskelijat.

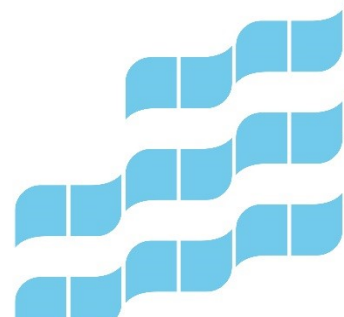

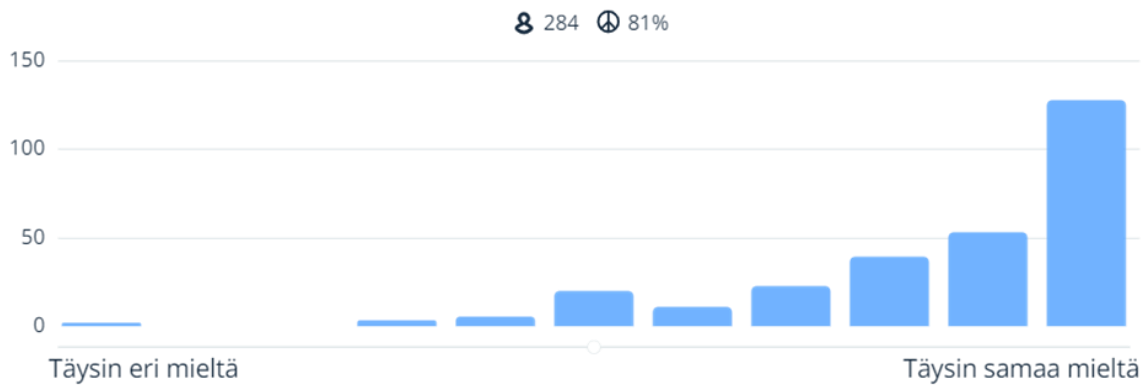

Kuvio 11. Työväenopiston palvelut ovat tasavertaisia kaikille.

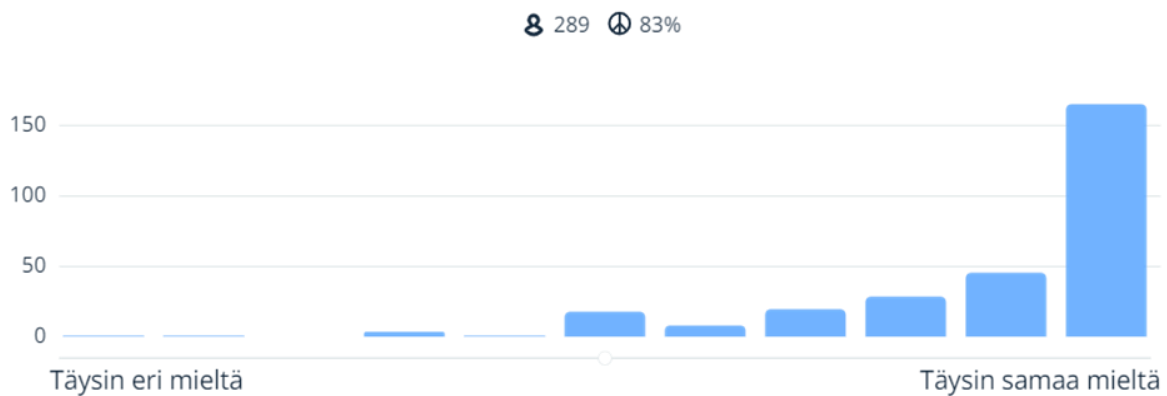

Kuvio 12. Työväenopisto on helposti lähestyttävä.

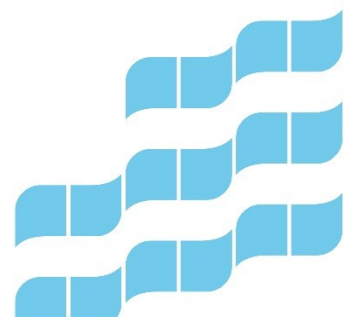
Kuvio 13. Työväenopiston neuvonta ja ohjaus on avointa ja tasapuolista kaikille.

Kuvio 14. Kaikilla asiakkaila on mahdollisuus antaa palautetta saamastaan palvelusta.

5.2. Positiivinen erityiskohtelu työväenopistossa

Opiskelijoiden oppimisen ohjausta toteutetaan työväenopiston Opinverstaalla, jossa työskentelee erityisopettaja opinto-ohjauksen ammattilaisena. Opinverstaan toiminta on suunnattu kaikille yli 16-

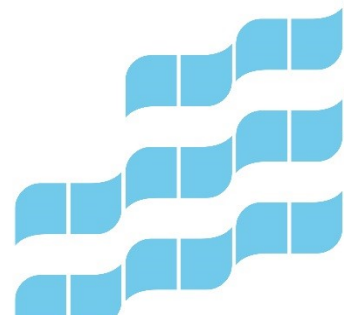

vuotiaille, jotka haluavat apua, neuvoja ja tukea oppimiseen tai kokevat opiskelun ja oppimisen hankalaksi, epäilevät lukihäiriötä tai oppimisvaikeutta ja haluavat niistä lisätietoja. Opinverstaalla on mahdollista myös tehdä lukitesti. Ohjaus on yksilöllistä ja henkilökohtaista.

Maahanmuuttajien integroitumisen vahvistamiselle tarjotaan mahdollisuuksia kotoutumiskoulutuksilla. Kaupunkistrategiassa yhtenä päämääränä on tarjota monipuolista ja laadukasta kieli- ja kulttuurikoulutusta eri ikäisille ja eri elämäntilanteessa oleville maahanmuuttajille.

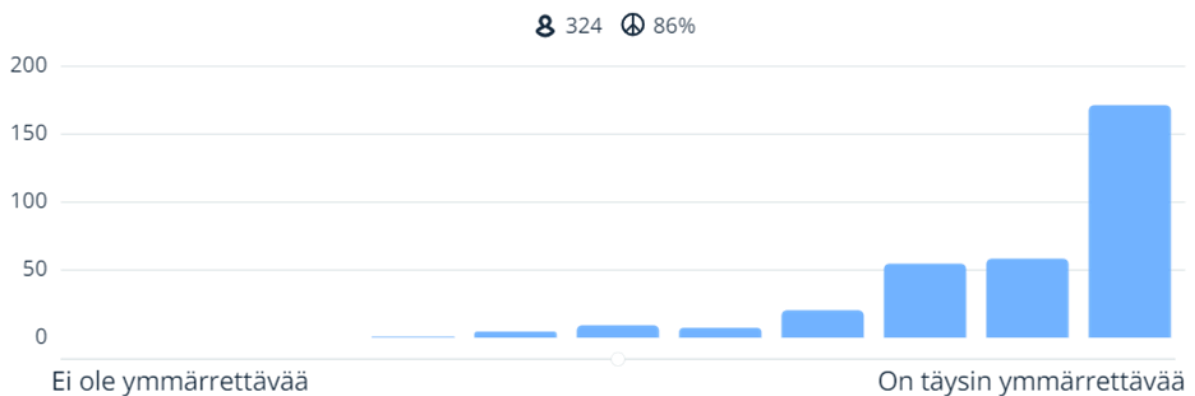

Kuva 3. Tampereen seudun työväenopiston Sampolan toimipisteen juhlasalissa on esteetön sisäänkäynti, pyörätuolipaikka ja induktiosilmukka. Tilojen esteettömyystiedot näkyvät kotisivuilla.

6. Työväenopiston saavutettavuus julkaistavissa tiedotteissa, materiaaleissa ja digitaalisessa ympäristössä

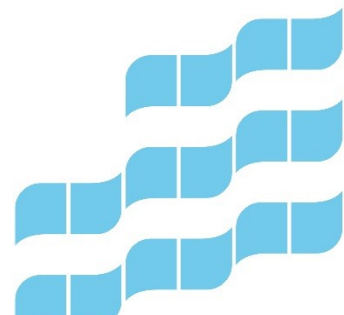
Kyselyssä tiedusteltiin myös markkinointiin ja tiedottamiseen liittyvien materiaalien saavutettavuutta. Työväenopisto julkaisee kahdesti vuodessa kurssiesitteen paperiversiona ja sähköisessä muodossa. Kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden mukaan kurssiesitteen kieli ja sanasto ovat ymmärrettävissä muodossa. Vaihtoehdot asteikolla olivat 1–5: 1 = Ei ole ymmärrettävää. 2 = Jokseenkin ymmärrettävää. 3 = En osaa sanoa. 4 = Jokseenkin ymmärrettävää. 5 = Täysin ymmärrettävää.

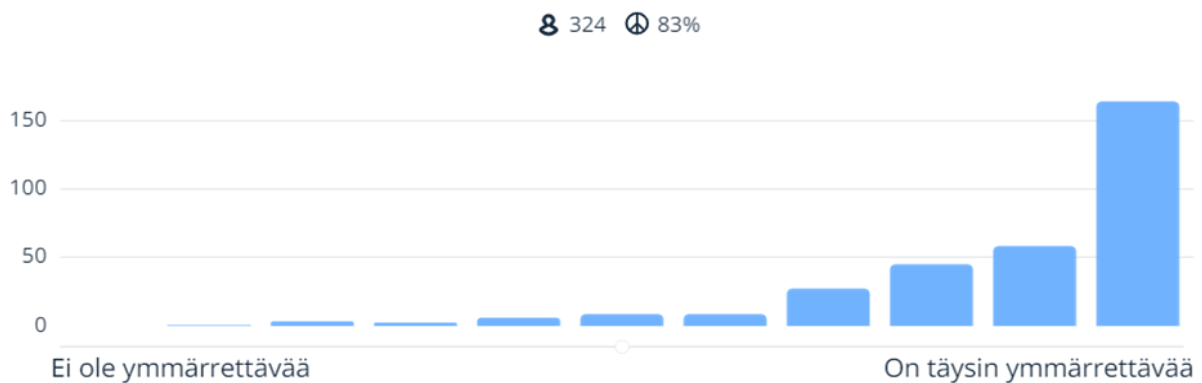
Kuvio 15. Työväenopiston kurssiesitteessä käytetyn kielen ja sanaston ymmärrettävyys.

6.1. Sähköisesti julkaistavien materiaalien esteettömyys

Kysymyksiä kohdennettiin myös *digitaalisen saavutettavuuden* arviointiin. Tavoitteena oli saada tietoa verkkosivujen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta ja muun muassa työväenopiston kotisivujen helppokäyttöisyydestä ja selkokielisyydestä.

Tampereen kaupunki julkaisi toukokuussa 2022 uudet verkkosivut, joiden alle myös Tampereen seudun työväenopiston kotisivut sijoittuvat. Sivusto on rakennettu esteettömäksi. Se huomioi käyttäjien erilaiset tarpeet tarjoamalla kuuntelumahdollisuuden, ja lisäksi sivusto toimii sujuvasti eri laitteilla. Kaiken sivuilla julkaistavan materiaalin tulee olla kieleltään selkeää ja teknisiltä ominaisuuksiltaan saavutettavaa, jotta esimerkiksi ruudunlukulaitteet pystyvät tulkitsemaan niitä. Vaihtoehdot asteikolla olivat 1–5: 1 = Ei ole ymmärrettävää. 2 = Jokseenkin ymmärrettävää. 3 = En osaa sanoa. 4 = Jokseenkin ymmärrettävää. 5 = Täysin ymmärrettävää.

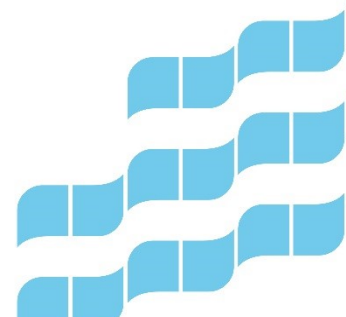

Kuvio 16. Onko työväenopiston tiedotteissa käytetty kieli ja sanasto ymmärrettävää? -kysymyksen vastausjakauma.

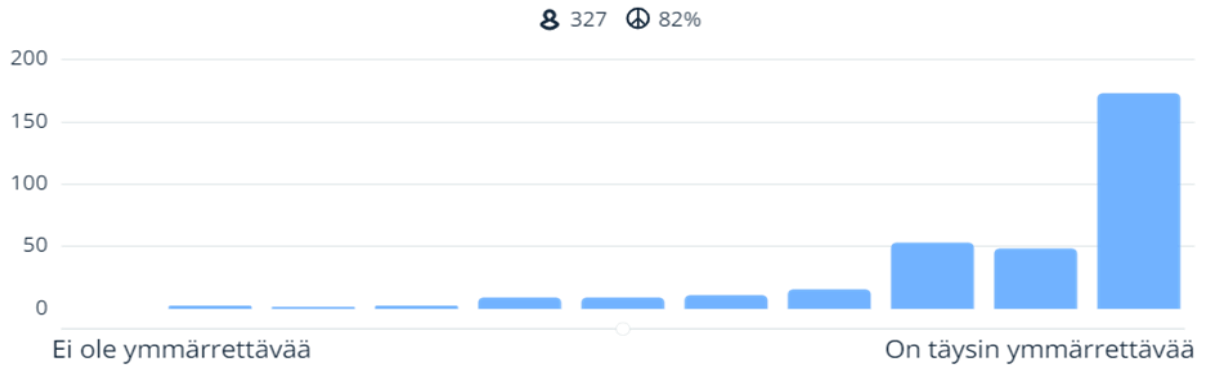
Tampereen seudun työväenopisto huomioi toiminnassaan saavutettavuuden myös digitaalisessa ympäristössä. Kaikki julkinen materiaali toteutetaan saavutettavuusvaatimuksia valvovan Aluehallintoviraston ohjeiden mukaan.

Kaikessa Tampereen seudun työväenopiston julkaisemassa kuvallisessa materiaalissa on aina ALT-tekstit eli tekstivastineet. Tämä koskee niin kotisivuja, sosiaalista mediaa kuin PDF-tiedostoja. PDF-tiedostoille työväenopisto tekee aina saavutettavuustarkistuksen esteettömyyden takaamiseksi.

[Opistopalvelut.fi/tampere-kurssi-ilmoittautumissivuston](https://opistopalvelut.fi/tampere-kurssi-ilmoittautumissivuston) tuottaa Wildfrost Oy, jonka palvelu täyttää saavutettavuusvaatimukset. Kurssikuvauksissa ja sivuston ohjeissa opisto käyttää helposti

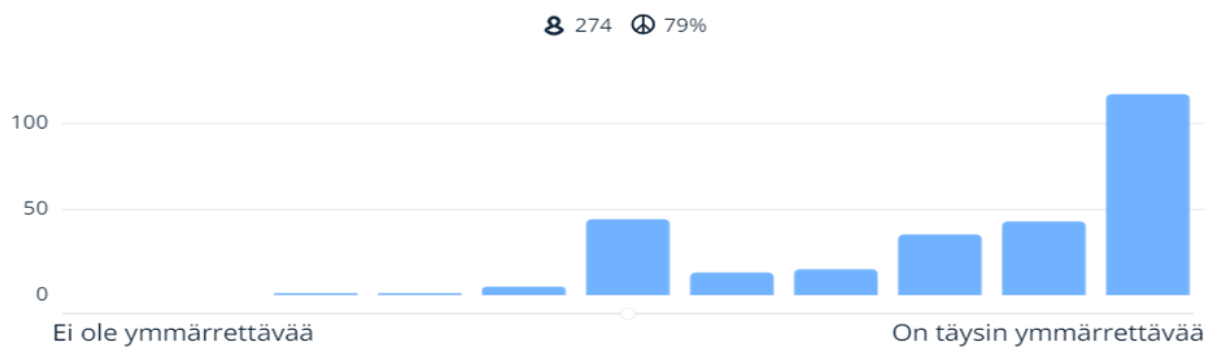

ymmärrettävää kieltä, ja sivustolla olevat kuvat ovat selkeitä, kontrastiltaan riittäviä ja tekstivastineen sisältäviä.

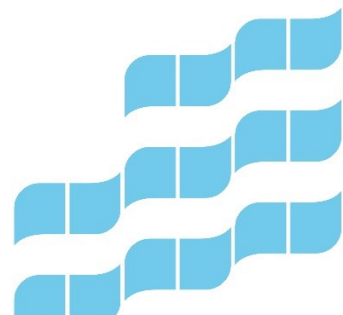

Kuvio 17. Onko työväenopiston sähköisen kurssi-ilmoittautumisen kieli ja sanasto ymmärrettävää? - kysymyksen vastausjakauma.

Sosiaalisessa mediassa Tampereen seudun työväenopisto noudattaa myös saavutettavuusvaatimuksia, kuten selkeää kieltä ja tekstivastineita kuvissa, ja julkaisee vain kuvia, jotka täyttävät saavutettavuuskriteerit huomioiden kontrastin, värit ja kuvan päälle sijoitetut tekstit. Useita sanoja sisältävät aihetunnisteet eli hashtagit jaetaan osiin isoilla kirjaimilla luettavuuden parantamiseksi.

Kuvio 18. Sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram) käytetyn kielen ja sanaston ymmärrettävyys.

7. Työväenopiston toiminnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden nykytila sekä kehittäminen

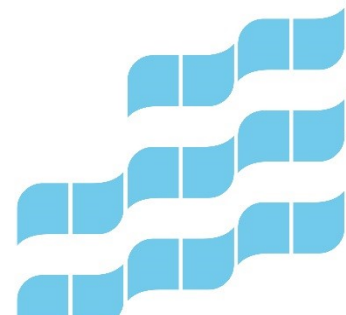
Kyselyn mukaan pääosa opiskelijoista on tyytyväisiä työväenopiston kurssitarjontaan ja kokevat työväenopiston toiminnan ja palvelut tasavertaisina kaikille. Tämän lisäksi pääosa opiskelijoista kokee olevansa työväenopistossa tasavertaisessa asemassa ja tervetulleita työväenopiston toimintaan. Työväenopisto koetaan helposti lähestyttävänä ja avoimena oppimisympäristönä. Työväenopiston opiskelijat eivät olleet kokeneet häirintää tai syrjintää kurssien tai tapahtumien aikana.

Kyselyyn vastanneiden mukaan työväenopiston opetustilat ovat pääosin esteettömiä ja saavutettavia. Työväenopiston viestintä todettiin avoimeksi ja kaikki opiskelijat tavoitettavaksi. Tämä näkyy muun muassa siinä, että kaikilla opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta saamastaan palvelusta.

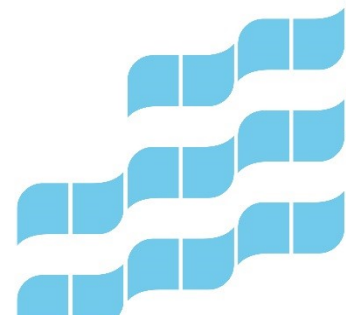
Myös markkinointiin ja tiedottamiseen liittyvien materiaalien saavutettavuuteen oltiin tyytyväisiä, kuten kurssiesitteissä, sähköisen kurssi-ilmoittautumisessa sekä sosiaalisessa mediassa käytetyn kielen ja sanaston ymmärrettävyyteen.

Työväenopiston toimintaan nousi kyselyn pohjalta myös kehittämiskohteita, jotka on esitetty alla olevassa taulukossa viisi.

Kehittämiskohde	Toimenpide
Sukupuolineutraalit WC- ja pukuhuonetilat	Sukupuolineutraalien wc-tilojen lisääminen. Omien opetustilojen ovista poistetaan mahdollisuuksien mukaan sukupuoleen viittaavat kuvat. Ohjausta jo olemassa oleviin sukupuolineutraaleihin tiloihin parannetaan.

<p>Kurssien opetustahdin tai lähtötason kohtaaminen opiskelijan henkilökohtaiseen tilanteeseen</p>	<p>Opetusneuvontaan ohjaaminen ja siitä tiedottaminen. Kurssikuvausten tarkastelu.</p>
<p>Kaikkia huomioiva opetus</p>	<p>Opetuksen eriyttäminen kurssilla mahdollisuuksien mukaan. Opintoneuvontaan ohjaaminen tarpeen mukaan. Tiedon lisääminen erilaisista opiskelijoista henkilöstökoulutuksilla ja tiedon jakaminen tunneilla. Turvallisemman tilan periaatteiden luominen ja niistä tiedottaminen. Erityisryhmille suunnattujen kurssien lisääminen kurssitarjontaan. Sosiaaliin ja ryhmätilanteisiin liittyvä kuormitus opetukseen osallistuessa: pienryhmäopetusta tiettyihin oppiaineisiin</p>
<p>Opetuspaikkojen esteettömyys</p>	<p>Opetustilojen pääovien yhteyteen kiinnitetään opasteet esteettömistä sisäänkäynneistä opiston omista opetustiloissa.</p>
<p>Säilytystila kursseilla tarvittaville materiaaleille ja laitteille</p>	<p>Selvitetään nykyisten opetustiloissa olevien lokerikkojen käyttömahdollisuuksia sekä hyllytilojen lisäämistä.</p>
<p>Esteetön kulku opetustiloihin</p>	<p>Esteettömyystiedon jakaminen kotisivuilla ja tiloissa. Opastaminen esteettömien sisäänkäyntien äärelle. Julkisen liikenteen mahdollisuuksista ja LE-merkityistä pysäköintiruuduista tiedottaminen. Opiston omien opetustilojen esteettömyystiedot näkyvät kotisivuilla.</p>
<p>Alueellisen kurssitarjonnan lisääminen</p>	<p>Säännöllinen asiakaspalautteen kerääminen. Soveltuvien ja saatavissa olevien opetustilojen säännöllinen kartoitus.</p>

**Yhdenvertainen tiedottaminen
ja asiakaspalvelu**

Edistetään työväenopiston viestinnän ja asiakaspalvelun saavutettavuutta. Digitaalisen viestinnän ohella huolehditaan, että tietoa työväenopiston palveluista saa myös ei-digitaalisesti. Selkeäkielinen viestintä ja opetus.

Taulukko 5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselystä nousseet kehittämiskohteet.

7.1. Toimenpiteet kehittämiskohteisiin vuosina 2023–2025

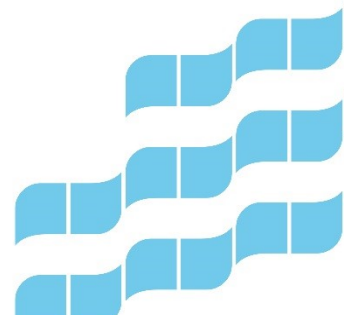
7.1.1. Ilmoittautumiskäytänteet ja opintoneuvonta

Työväenopisto kehittää edelleen ilmoittautumiskäytänteitään, jotta kaikilla olisi tasapuoliset mahdollisuudet ilmoittautua huolimatta siitä, onko henkilöllä ilmoittautumisessa edellyttämiä digitaalisia valmiuksia ja -laitteita. Työväenopisto parantaa kotisivujaan ja viestintää entistä selkokielisemmiksi ja helpommin luettaviksi hyödyntämällä kaupungin tarjoamaa työkalua, joka analysoi automaattisesti sivuston saavutettavuutta.

Asiointi työväenopistossa on mahdollista niin sähköpostitse, puhelimitse kuin paikan päällä Tampereella ja Ylöjärvellä. Työväenopisto järjestää lisäksi erillisiä netti-ilmoittautumisapupisteitä Tampereella ja Ylöjärvellä aina lukukauden alussa, ja lisäksi asiakaspalvelu auttaa opiskelijaa mahdollisissa kysymyksissä toimiston aukioloaikoina, ja myös kirjastojen tietotoreilta saa apua ilmoittautumiseen.

Työväenopisto julkaisee kerran lukukaudessa opetusohjelman, joka sisältää sekä ilmoittautumisohjeet että kurssilistauksen. Digitaalisen markkinoinnin lisäksi opisto tiedottaa kurseista ja käytännöistä omissa opetustiloissaan paperisilla mainoksilla. Työväenopistolla on myös oma palsta kurssitiedottamiseen Ylöjärven Uutiset -lehdessä.

Työväenopisto tiedottaa aktiivisesti opintoneuvonnasta ja siitä, miten kukin opiskelija voi löytää itselleen sopivan kurssin tieto- ja taitotasostaan riippumatta. Saavutettavuuden parantamiseksi

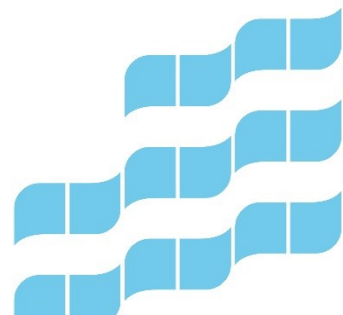

työväenopisto kehittää entistä enemmän verkkokursseja, hitaasti eteneviä kursseja ja kursseja, joissa huomioidaan kuulo- tai muita apulaitteita käyttävät aiempaa paremmin. Edellä mainittuja kursseja on jo tarjolla työväenopistossa, joten työväenopisto kehittää myös kurssimarkkinointiaan oikean kohderyhmän tavoittamiseksi. Kurssien minimimäärissä pyritään joustamaan mahdollisuuksien mukaan varsinkin haja-asutusalueiden kursseilla.

Jos opiskelija on epävarma kurssivalinnastaan, työväenopisto ohjaa opiskelijan ottamaan yhteyttä ainealueen suunnittelijaan. Jos opiskelija on epävarma kurssin keston tai maksukäytäntöihin liittyvissä asioissa, työväenopiston asiakaspalvelu auttaa opiskelijaa. Työväenopisto myös tarkastelee kurssikuvauksia, jotta tiedottaminen kurssin käytännöistä olisi mahdollisimman selkeää.

Kuva 4. Tampereen seudun työväenopisto järjestää lukukausien alussa ilmoittautumisapupisteitä Tampereella ja Ylöjärvellä. Apua antaa myös asiakaspalvelu ja kirjastojen tietotorit.

7.1.2. Opetustiloihin liittyvä kehittäminen

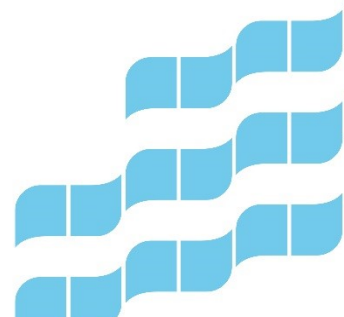
Työväenopisto lisää opetustilojen esteettömyydestä tietoja kotisivuilleen sekä kurssikuvausten yhteyteen. Opiston omissa opetustiloissa ja osassa muita opetustiloja on jo sukupuolineutraaleja wc-tiloja, joten opisto lisää opasteita sukupuolineutraalien wc-tilojen saavutettavuuden parantamiseksi. Työväenopisto myös lisää omissa tiloissaan opasteita opetustilojen saavutettavuuden parantamiseksi. Syksyyn 2023 mennessä ilmoittautumissivustolla näkyy kaikkien kurssien kohdalla opetustilojen esteettömyystiedot.

Tampereen seudun työväenopiston vaikuttamismahdollisuudet pysäköintiin ovat rajalliset. Tampereen kaupunki on esimerkiksi muuttanut keskusta-alueella sijaitsevien kaupungin kiinteistöjen parkkipaikat maksullisiksi vuoden 2019 lopussa. Tämä koskee myös työväenopiston parkkipaikkoja Sampolassa, minkä vuoksi pysäköintimahdollisuudet ovat jossain määrin vähentyneet.

Tampereen kaupunki tekee strategiansa mukaisesti pysäköintijärjestelyjä kannustaen vähentämään yksityisautoilua ja hyödyntämään julkisia liikennevälineitä eri tavoin. Tämän vuoksi opiston mahdollisuudet vaikuttaa alueen Sampolan pysäköintialueiden lisäämiseen ovat hyvin rajalliset. Palautetta kannattaa antaa suoraan kaupungin liikenne- ja pysäköintialueita suunnitteleville tahoille.

Muissa Tampereen kaupunginosissa sijaitsevista opetustiloista pysäköintimahdollisuudet ovat yleensä maksuttomia päiväkodeissa ja kouluilla. Ylöjärvellä kaikki parkkipaikat ovat maksuttomia, mutta osa vaatii pysäköintikiekon.

Tampereen seudun työväenopistossa opiskelee noin 14 000 opiskelijaa (2022). Säilytystilojen tarjoaminen opiskelijoiden opiskelutarvikkeille on rajallinen, mutta opisto kannustaa olemaan yhteydessä toimistoon, jos opiskelijalla on saavutettavuuteen liittyvä haaste tavaroiden kuljettamiseen ja siten erityinen tarve tavaroiden säilyttämiselle.

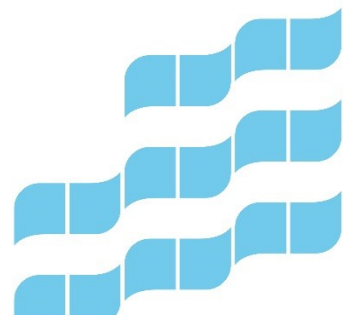

Kuva 5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyssä toivottiin parempaa mahdollisuutta tavaroiden, kuten liikuntavälineiden, säilyttämiselle opiston tiloissa.

7.1.3. Opetukseen liittyvä kehittäminen

Työväenopiston kaikki kurssit ovat pääsääntöisesti avoimia kaikille. Saavutettavuuden parantamiseksi opisto lisää erityisryhmien kursseja. Työväenopisto on aloittanut yhteistyön syksyllä 2022 Kehitysvammaisten Palvelusäätiön organisoiman *Opistot erityisen parissa* -työryhmän kanssa. Työväenopistossa toimii myös luki- ja oppimisvaikeuksissa auttava Opinverstas.

Tampereen kaupungin liikuntapalvelut tuottavat Tampereella erityisryhmien liikuntaryhmät. Työväenopiston kursseilla toteutetaan kuitenkin mahdollisuuksien mukaan yksilöllistä eriyttämistä opiskelijan tieto- ja taitotason mukaan. Työväenopiston kursseille osallistuu myös henkilöitä, jotka

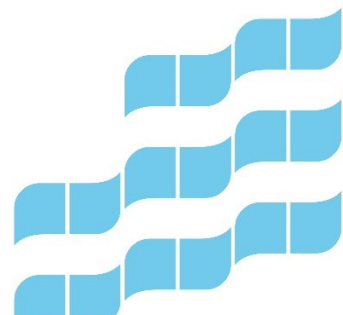

käyttävät apuvälineitä opetuksen tukena. Opisto mahdollistaakin henkilökohtaisen avustajan pääsyn kurssille maksutta, ja myös opaskoira on sallittu tunnilla.

Kuva 6. Työväenopiston kursseilla toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yksilöllistä eriyttämistä opiskelijan tieto- ja taitotason mukaan. Kuvassa englannin opetusmateriaaleja syksyllä 2022.

Työväenopisto työstää turvallisemman tilan periaatteita vuoden 2023 aikana sosiaalisen turvallisuuden parantamiseksi. Syrjinnän, häirinnän ja kiusaamisen ehkäisemisessä keinoina käytetään opetusryhmien vahvempaa ryhmäyttämistä heti kurssin alkaessa sekä normatiivisen ajattelun ja puhetaipojen purkamista oppitunneilla. Tämän lisäksi opiskelijoiden ilmoituskynnystä madalletaan liittyen syrjintä-, häirintä- ja kiusaamistapauksiin lisäämällä tietoa työväenopiston ilmoituskanavista. Kaikkea opistoon liittyvää palautetta voi antaa [kotisivujen lomakkeella](#), joka toimii

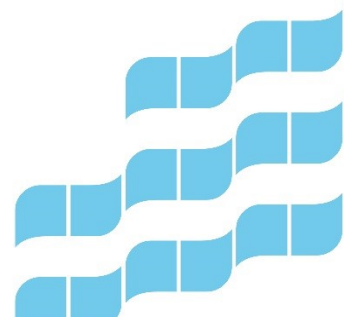
ilmoituskanavana myös edellä mainituissa tapauksissa. Työväenopiston toimistot ottavat vastaan myös kirjallista palautetta, ja myös henkilökunnan yhteyshenkilöt ovat näkyvissä niin kurssiesitteessä kuin kotisivujen Ota yhteyttä -osiossa.

7.1.4. Henkilöstön koulutus

Työväenopisto kehittää henkilöstön yhdenvertaisuusosaamista ja pedagogista asiantuntijuutta. Opisto aloittaa syksyllä 2023 Opetushallituksen rahoittaman henkilöstökoulutuksen, jonka tavoitteena on vahvistaa koko henkilöstön pedagogista osaamista erilaisten opiskelijoiden kohtaamiseen ja ohjaamiseen sekä heidän osaamisensa tunnistamiseen. Koulutuksissa tarkastellaan muun muassa kurssikuvausten laatimista, opetuksen käytännön toteuttamista sekä opintoneuvontaa. Tavoitteena on erilaisten oppijoiden oppimistarpeiden ja osaamisen entistä laajempi tunnistaminen ja heille soveltuvien oppimismahdollisuuksien luominen.

7.1.5. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen

Työväenopisto päivittää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaansa kolmen vuoden välein. Työväenopisto toteuttaa toimintavuositain asiakaspalautekyselyitä, joihin voi vastata työväenopiston lähettämästä linkistä. Palautetta voi antaa myös suoraan toimistoihin. Saadut asiakaspalautteet käydään läpi säännöllisesti opiston tiimeissä koko henkilöstön kesken. Saatuja asiakaspalautteita hyödynnetään vuosittain toiminnan kehittämisessä ja kurssisuunnittelussa.

Lähteet

Aluehallintovirasto (2023) Saavutettavuusvaatimukset

<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/> [Viitattu 20.3.2023]

Oikeusministeriö (2014) Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325> [Viitattu 20.3.2023]

Oikeusministeriö (2014) Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (1329/2014)

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141329> [Viitattu 20.3.2023]

Oikeusministeriö (2019) Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 15.3.2019/306

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190306> [Viitattu 20.3.2023]

Oikeusministeriö (2023) Yhdenvertaisuuden arviointi

<http://yhdenvertaisuus.finlex.fi/yhdenvertaisuuden-arviointi/miten-arvioidaan/> [Viitattu 20.3.2023]

Opetushallitus (2023) OPH:n ohjeistus oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnittelu-oppilaitoksissa>

[Viitattu 20.3.2023]

Opistopalvelut (2023) Tampereen seudun työväenopiston ilmoittautumissivusto

<https://uusi.opistopalvelut.fi/tampere/fi/> [Viitattu 20.3.2023]

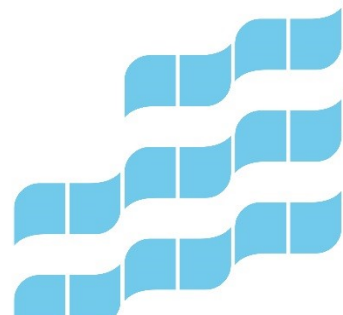
Tampereen kaupunki (2023) Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus

<https://www.tampere.fi/organisaatio/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus> [Viitattu 20.3.2023]

Tampereen seudun työväenopisto (2023) Esteettömyys

[https://www.tampere.fi/tampereen-seudun-tyovaenopisto/tietoa-tampereen-seudun-](https://www.tampere.fi/tampereen-seudun-tyovaenopisto/tietoa-tampereen-seudun-tyovaenopistosta/esteettomyys)

[tyovaenopistosta/esteettomyys](https://www.tampere.fi/tampereen-seudun-tyovaenopisto/tietoa-tampereen-seudun-tyovaenopistosta/esteettomyys) [Viitattu 20.3.2023]

Tampereen seudun työväenopisto (2023) Palaute

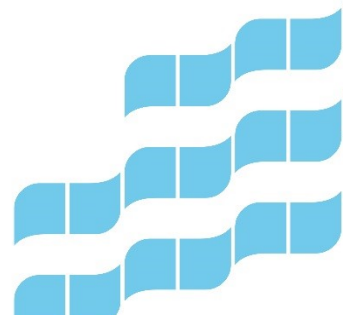
<https://www.tampere.fi/tampereen-seudun-tyovaenopisto/ota-yhteytta/palaute-tampereen-seudun-tyovaenopistolle> [Viitattu 20.3.2023]

Tredu (2021) Tredun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

<https://www.tredu.fi/tredu/turvallisuus/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus-tredussa/> [Viitattu 20.3.2023]

Työturvallisuuskeskus (2016) Monimuotoisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työyhteisössä

<https://ttk.fi/julkaisu/monimuotoisuus-yhdenvertaisuus-ja-tasa-arvo-tyoyhteisossa/> [Viitattu 20.3.2023]

Liitteet

Liite 1: Sara Hildén -akatemia (2022) Turvallisemman tilan periaatteet.

Sara Hildén -akatemia

**TURVALLISEMMAN
TILAN
PERIAATTEET**

Jokainen kuviskoululainen on arvokas.
Kunnioitetaan kaikkia kuvataidekoulussa opiskelevia ja työskenteleviä oppilaita, opettajia ja muita työntekijöitä.

Kohtaa jokainen kuviskoululainen yhdenvertaisesti ja ennakkoluulottomasti.
Jokaisella on oikeus tulla kohdatuksi yhdenvertaisesti riippumatta henkilön ominaisuuksista, kuten taustasta, ulkonäöstä, varallisuudesta, iästä, kielestä, sukupuolesta tai sen ilmaisusta, seksuaalisesta suuntautumisesta, terveyden tai toimintakyvyn tilasta tai maailmankatsomuksesta. Huomioidaan ihmisten erilaiset tarpeet.

Älä oletta.
Kunnioitetaan jokaisen itsemäärättyä oikeutta eikä tehdä oletuksia esimerkiksi toisten sukupuolesta, taustasta tai perhesuhteista. Muistetaan, että emme voi myöskään tietää, mitä toisen elämässä on juuri nyt menemällä. Jokaisella on oikeus yksityisyyteen ja oikeus päättää, mitä jakaa itsestään muille.

Jokainen on vastuussa ryhmän hyvästä ilmapiiristä.
Tutustutaan rohkeasti muihin ryhmässä ja otetaan kaikki mukaan. Ei jätetä ketään yksin, vaikka olisi joku läheisempi kaveri ryhmässä. Ollaan avoimia uusille ajatuksille ja mielipiteille ja kuunnellaan muita. Kannustetaan ja innostetaan kaikkia, eikä nolata ketään. Ei puhuta toisista pahaa selän takana tai naureta toisille. Vältetään kuiskimista seurassa ja jutellaan rohkeasti kaikkien kanssa. Annetaan muille mahdollisuus keskittyneeseen työskenteilyyn ja oppimiseen. Autetaan toisia ja pyydetään apua tarvittaessa.

Kunnioita toisen koskemattomuutta.
Ei häiritä keitään sanallisesti, koskemalla tai tuijottamalla. Lopetetaan tai muutetaan toisen henkilökohtaiseen tilaan kohdistuvaa käytöstä, jos toinen sitä pyytää. Ei kommentoida arvioiden toisen ulkonäköä tai vaatteita.

Kunnioita kaikkien kuvistöitä.
Annetaan toisten töistä vain kannustavaa palautetta ja puhutaan töistä mukavasti myös silloin, kun niiden tekijät eivät ole kuulemassa. Ei haukuta omiakaan töitä. Muistetaan, että töiden toteutustapoja voi vertailla ilman, että asetetaan niitä paremmuusjärjestykseen. Arvostetaan jokaisen tekijän omaa näkemystä. Ei kosketa kenenkään toisen työhön ilman lupaa.

Puutu syrjintään, häirintään ja kiusaamiseen.
Jos huomamme kuvataidekoulussa kiusaamista tai muuta epäasiallista kohtelua, puututaan siihen. Jokainen voi itse huomauttaa, että kyseisen toiminta ei ole ok tai pyytää joltain toista puuttumaan tilanteeseen. Asiasta on tärkeää kertoa myös opettajalle tai jollekin muulle kuviskoulun aikuiselle. Oppilas voi myös kertoa kotona jollekin aikuiselle ja pyytää häntä ilmoittamaan asiasta kuviskoululle. Jos joku kertoo kiusaamisesta, otetaan se vakavasti, eikä vähätellä toisen kokemusta.

Älä käytä syrjivää kieltä.
Vältetään haluttomia stereotyyppiä ja ennakkoluuloja puhessa. Ei käytetä toisten ominaisuuksia haukkumasanoina.

Kunnioita toisten yksityisyyttä.
Ei jaeta kuvia, videoita tai ääntä tunnilta ilman lupaa someen tai ryhmän ulkopuolisille taholle. Jos kuulemme jonkun kertovan kuviskoulussa joltain henkilökohtaista, ei levitetä toisen kertomaa.

Käytetään ymmärrettävää kieltä.
Solmitaan vaikeat sanat ja varmistetaan, että tulemme ymmärretyiksi.

Erehtyminen on sallittua.
Jokainen mokaava joskus eikä sitä tarvitse jännittää. Jos joku huomauttaa, että toimimme loukkaavasti, kuunnellaan ja pyydetään anteeksi.

